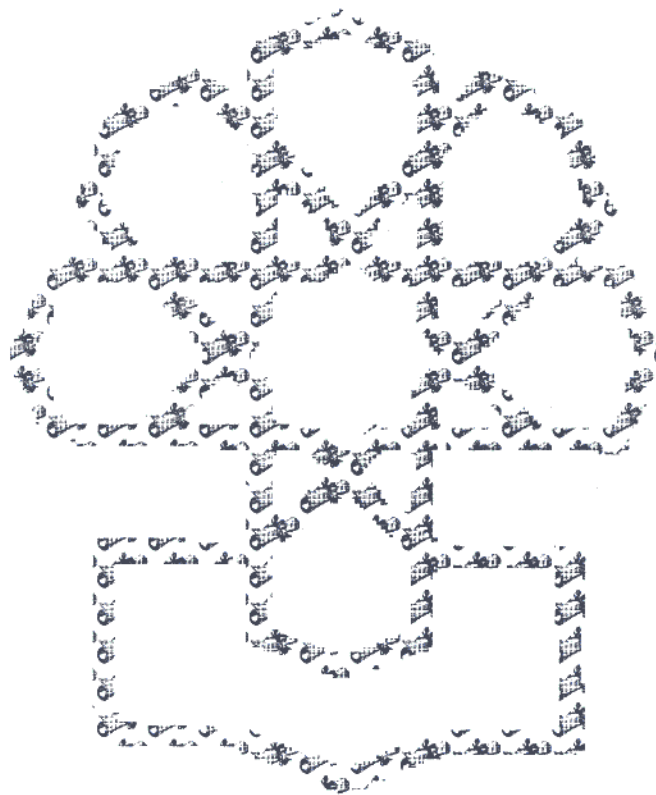

تبصره ۱۳ قانون بودجه ۷۳ و نسیان صرفه و صلاح دولت

معاونت پژوهشی

اردیبهشت ۱۳۷۵

کار: دفتر بررسیهای حقوقی

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی مآرایی
شماره: ۷۵۹۸
تاریخ: ۷، ۱۱، ۷۲

کد گزارش: ۳۰۰۱۳۶۶

تبصره ۱۳ قانون بودجه ۷۳ و نسیان صرفه و صلاح دولت

کد گزارش: ۳۰۰۱۳۶۶

اشاره

طی کمتر از یک سال حداقل ۲۴ هزار خودروی دولتی به بهانه تبصره ۱۳ قانون در لایحه بودجه سال ۱۳۷۳ از طرف مؤسسات و وزارتخانه‌های دولتی به کارکنان و عموماً مدیران خود واگذار شد که طی آن تخلفات زیر صورت گرفته است:

- ۱- قیمتگذاری کارشناسان کمتر از ارزش اتومبیل و در مواردی تا یک چهارم قیمت بوده و در بسیاری از موارد بلافاصله در بازار آزاد به فروش رفته و دستگاه اجرایی را با کمبود وسیله نقلیه مواجه کرده است.
- ۲- فروش عمدتاً به صورت قسطی و ۶۰ ماهه و ۱۰۰ ماهه بوده است که این امر در قیمتگذاری رعایت نشده.
- ۳- بخش اجاره قانون عمل نشده، در مواردی خودرو به قیمت پایین فروخته شده و سپس از خریدار اجاره شده که مبلغ اجاره بیشتر از اقساط پرداختی خریدار به دولت است. ۴- بعضی از دستگاهها حتی قیمت کارشناسی را قبول نکرده و از آن هم ارزاتر فروخته‌اند. ۵- بسیاری از مدیرانی که خودرو گرفته‌اند، مجدداً از خودروهای دولتی و راننده استفاده کرده‌اند. ۶- بعضی از دستگاههای دولتی تشریفات مزایده و حتی ضوابط ترک آن را رعایت نکرده‌اند. ۷- برخلاف قانون به بعضی از کارکنان قراردادی اتومبیل واگذار شده است. ۸- به اکثر ذی‌حسابان وزارت دارایی در دستگاههایی اجرایی خودرو واگذار شده که خلاف قانون است. ۹- هزینه تعمیرات تعدادی از خودروهای واگذاری در سال ۱۳۷۳ بیش از قیمت فروش یا نزدیک به آن بوده است. ۱۰- بخشی از خودروهای دولتی بدون مجوز از وزارت دارایی و با اقدام غیر قانونی بعضی از دفاتر ثبتی انتقال داده شده است. ۱۱- برخلاف قانون بودجه سالهای ۷۲ و ۷۳ بسیاری از خودروهای پاترول، پراید، پژو و پیکان صفر کیلومتر خریداری شده و حتی به قیمت ارزاتر از کارخانه به آقایان مدیران فروخته شده است. ۱۲- مبالغ پیش پرداخت فروش از ۲۰ درصد به ۱۰ درصد کاهش و اقساط از ۶۰ ماه به ۱۰۰ ماه افزایش یافته است. ۱۳- به بسیاری از مدیرانی که خودرو خریداری کرده‌اند، مبالغ قابل توجهی به عنوان هزینه ایاب و ذهاب پرداخت شده که بعضاً از مبلغ اقساط خریداری خودرو بیشتر است. ۱۴- نزدیک به ۵۰۰۰ خودرو در سال ۷۴ واگذار شده در حالی که زمان اجرای قانون فقط سال ۷۳ بوده است. این امر حتی در سال ۷۵ نیز ادامه داشته است شرح کامل گزارش تحقیق و تفحص حول موضوع مذکور از نظر گرامی خوانندگان می‌گذرد.

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای ناطق نوری

سلام علیکم

احتراماً گزارش هیأت تحقیق و تفحص بررسی نحوه واگذاری خودروهای دولتی که با اصلاحاتی در جلسه مورخ ۱۳۷۵/۲/۴ به تصویب کمیسیون رسیده است جهت طرح در جلسه علنی تقدیم می‌گردد.

رئیس کمیسیون امور اقتصادی و دارایی و تعاون

سید مرتضی نبوی

در پی درخواست تعدادی از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی دایره تحقیق و تفحص پیرامون

عملکرد دستگاههای اجرایی دولت در خصوص نحوه واگذاری خودروهای دولتی موضوع بندهای «الف» و «ب» تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور که بر اساس ماده ۱۴۹ آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، در تاریخ ۱۳۷۴/۲/۳ از طرف هیأت رئیسه محترم مجلس به کمیسیون امور اقتصادی و دارایی و تعاون ارجاع گردیده بود، در جلسه مورخه ۱۳۷۴/۲/۲۶ کمیسیون با حضور عده‌ای از متقاضیان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و ضرورت انجام آن با اکثریت آراء به تصویب رسید.

متعاقب تصویب ضرورت امر در جلسه علنی ۱۳۷۴/۴/۱۸ مجلس محترم کمیسیون اقدام به انتخاب اعضای هیأت نمود و آقایان محمود آستانه، حسن کامران، احمد حبیبیان، حسن شاخصی و احمد حکیمی پور به عنوان اعضای هیأت معرفی گردیدند.

● **شکایات مردمی و اثرات منفی نحوه واگذاری خودروهای دولتی:** انبوه شکایات و گزارشهای مردمی واصله به هیأت حکایت از آن دارد که نحوه واگذاری خودروهای دولتی موجب از نارضایتی را در بین اقشار مختلف مردم به ویژه کارکنان دولت برانگیخت. محور انتقادات حول سو مدیریت، دوگانگی در حرف و عمل مسؤولین، عملکرد تبعیض آمیز، عدم دلسوزی برخی از مسؤولین نسبت به بیت‌المال و ... دور می‌زد.

وقتی موضوع واگذاری خودروهای دولتی مطرح گردید انتظار داشتیم با توجه به نقطه نظر مجلس و روح تبصره ۱۳ که در راستای صرفه جویی و تقلیل هزینه‌های خدماتی و پشتیبانی و تعدیل نیروی انسانی و از رده خارج نمودن خودروهای مستهلک که هزینه تعمیر و نگهداری آنها خرج زیادی را برگرداند به بیت‌المال تحمیل می‌ساخت بر اساس مقررات آیین نامه معاملات دولتی باشد. لیکن عملکرد برخی از مسؤولین نه تنها در راستای اهداف تبصره مذکور نبود بلکه در بعضی موارد کلاً با اصل هدف، بیگانگی و مغایرت داشت، زیرا از یک طرف قیمتگذاری به گونه‌ای غیر منصفانه بود که با قیمت بازار آزاد اختلاف فاحش داشت و از طرف دیگر مدیرانی که بر اساس الگوی مصرف اتومبیلی به آنها تعلق گرفته بود می‌بایست تا ۵ سال حق استفاده از خدمات حمل و نقل دستگاه را نداشته باشند لیکن اکثر مدیران نه تنها مجدداً از خودرو دولتی استفاده اختصاصی می‌نمایند بلکه راننده نیز در اختیار دارند.

خودروها به کسانی واگذار گردیده که بعضاً هیچ‌گونه تضمینی در ادامه تصدیشان در پست فعلی وجود نداشته و سایر کارکنان به ویژه آنهایی که در معرض بازخرید و تعدیل بوده‌اند. سهم ناچیزی از این مقوله دریافت داشته‌اند.

مراد قانونگذار از تصویب تبصره ۱۳ در جهت صرفه جویی و تقلیل هزینه‌های خدماتی و پشتیبانی بوده است که این امر با توجه به ماده ۱۵ آیین نامه اجرایی مبنی بر پرداخت هزینه ایاب و ذهاب به کارکنانی که قبلاً از خودرو دولتی استفاده می‌کرده‌اند عملاً نقض و حاصل نگرش قانونگذار در جهت تقلیل هزینه‌های خدماتی و پشتیبانی تأمین نگردیده است.

نحوه فروش که در قانون با عموم و اطلاق و استناد به آیین نامه معاملات دولتی ذکر گردیده فقط از طرق مختلف فروش اعم از کارشناسی و مزایده که امکان رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال را دارد، به شیوه فروش ترک تشریفات مزایده متوسل شده و در نتیجه هر دستگاه بر اساس نظر خود و بدون داشتن وحدت رویه کارشناسی، در سطح کشور عمل نموده است.

● **تخلفات و نارساییهای انجام شده:** با توجه به مذاکرات و تحقیقات و بررسیهای انجام شده و اسناد و مدارک مضبوط در پرونده تخلفات و نارساییهای ذیل مشاهده و استنباط گردید.

۱- به علت عدم وحدت رویه و انسجام نظر در قیمت‌گذاری توسط کارشناسان رسمی دادگستری، اکثر خودروهای واگذاری با ارزش واقعی آن اختلاف فاحش داشته متأسفانه به دلیل عدم وحدت رویه بعضی اتومبیلها تا یک چهارم قیمت اتومبیل مشابه به فروش رفته است. که تعداد قابل توجهی از آنها با قیمت مناسب در بازار آزاد به فروش رفته و دستگاههای اجرایی را با کمبود و سائط نقلیه مواجه ساخته است.

۲- کارشناسان رسمی قبل از واگذاری، از انگیزه قانون در واگذاری خودروهای دولتی توجیه نگردیده و لذا نحوه استحصال ۸۰ درصد قیمت خودرو به صورت اقساط شصت ماهه را در قیمت‌گذاری ملحوظ نداشته‌اند.

۳- آن بخش از قانون که در مورد اجاره دادن و سائط نقلیه دولتی بوده است، مطلقاً عمل نگردیده است بلکه برخلاف موضوع قانون در مواردی، دستگاه کلیه خودروهای متعلق به خود را یک جابه صورت تفسیاتی و پایین تر از نرخ واقعی به مشمولین بند «ج» آیین‌نامه اجرایی فروخته و مجدداً همان خودروها را از خریدار به اجاره گرفته که میزان اجاره بها، بیش از مبلغ اقساط پرداختی خریدار به دستگاه واگذار کننده بوده است.

۴- اغلب دریافت کنندگان خودرو قبل از تصویب آیین‌نامه خودرو در اختیار نداشته‌اند.

۵- تعدادی از دستگاههای اجرایی علی‌رغم قیمت‌گذاری توسط کارشناسان رسمی دادگستری و در اختیار داشتن قیمت کارشناسی، خود راساً مبادرت به قیمت‌گذاری مجدد و فروش و سائط نقلیه دولتی نموده و عمده‌موجبات تضییع و حیف و میل حقوق بیت‌المال را فراهم می‌آورده‌اند.

۶- مدیرانی که بر اساس آیین‌نامه اجرایی، خودرویی به آنان تعلق گرفته می‌بایست تا مدت ۵ سال حق استفاده از خدمات حمل و نقل دستگاه را نداشته باشند، لیکن طبق بررسیهای به عمل آمده تعداد قابل توجهی از مدیران به لحاظ تغییر سمت، انتقال و جابجایی، مرور زمان و عدم امکان یادآوری مستمر، مجدداً از خودروهای دولتی و راننده استفاده اختصاصی نموده و لاجرم موضوع کم‌کم به بوته فراموشی سپرده شده است.

۷- تعدادی از دستگاههای اجرایی در واگذاری خودروها، حتی ترک تشریفات مزایده را رعایت نکرده و طبق مقررات مالی و معاملاتی داخلی خود اقدام به واگذاری خودروهای دولتی نموده‌اند.

۸- تعدادی از خودروهای واگذاری از محل اعتبارات طرحهای عمرانی خریداری گردیده، لیکن ترک تشریفات مزایده از طریق مرکز بوده که فاقد وجاهت قانونی است.

۹- مغایر بند الف آیین‌نامه اجرایی به برخی از کارکنان قراردادی دستگاههای اجرایی به صورت اقساط خودرو واگذار گردیده است.

۱۰- اکثر ذی‌حسابان دستگاههای اجرایی برخلاف اجرایی مبادرت به خرید اقساطی خودرو نموده و با توجه به اینکه کارکنان وزارت امور اقتصادی و دارایی به شمار می‌آیند و جزو مستخدمات دستگاههای اجرایی محسوب نمی‌شوند. فروش غیر نقدی خودرو به آنان وفق موازین و مقررات نبوده است.

۱۱- فروش خودروهای اهدایی به دستگاههای اجرایی که تا تاریخ واگذاری احراز مالکیت نگردیده‌اند و انتقال آنها مع‌الواسطه صورت گرفته مغایر آیین‌نامه اجرایی و از آن مصادیق اموال امانی بوده است.

۱۲- خودروهای واگذاری به مدیران کل در استانها مغایر مفاد بند «ب» و «د» ماده ۸۴ قانون محاسبات عمومی در تهران قیمت‌گذاری و تحویل شده است.

۱۳- هزینه تعمیرات تعدادی از خودروهای واگذاری در سال ۱۳۷۳ بعضاً بیش از قیمت فروش و یا

نزدیک به آن بوده است.

۱۴- برخی از دستگاههای اجرایی مغایر ضوابط و مقررات، بدون کسب مجوز و صدور برگ فروش از وزارت امور اقتصادی و دارایی با توسل به دفاتر اسناد رسمی اقدام به واگذاری غیر قانونی اتومبیل‌های دولتی با نمره شخصی نموده‌اند و تعدادی از دفاتر اسناد رسمی من جمله دفاتر ۱۷۸ و ۳۴۳ تهران نیز علی‌رغم بخشنامه صادره مبنی بر ممنوعیت صدور سند و انتقال خودروهای دولتی با هر نوع پلاک و یا بدون پلاک به نام اشخاص حقیقی مرتکب تخلف گردیده‌اند.

۱۵- خرید خودروهای صفر کیلومتر اعم از پاترول، پراید پژو و پیکان و ... علی‌رغم ممنوعیت خرید در قانون برای سالهای ۷۲ و ۱۳۷۳ و واگذاری آنها به مدیران که در بعضی از موارد زیر قیمت کارخانه صورت گرفته است به منزله سوءاستفاده از موقعیت شغلی و هدر دادن بیت‌المال تلقی می‌گردد.

۱۶- تقلیل مبلغ پیش‌پرداخت مندرج در آیین‌نامه اجرایی از ۲۰ درصد به حدود ۱۰ درصد و افزایش اقساط ۶۰ ماهه به ۱۰۰ ماهه نشانه بارز سوء مدیریت و اشاعه فرهنگ هرج و مرج طلبی، تعددی و چپاول اموال دولتی و خود مختاری بوده است.

۱۷- پرداخت مبالغ قابل توجهی به عنوان هزینه ایاب و ذهاب ماهیانه به مدیرانی که خودرو خریداری نموده‌اند غیر قانونی و مغایر آیین‌نامه اجرایی می‌باشد.

۱۸- از آنجایی که زمان اجرای قانون صرفاً تمام سال ۱۳۷۳ بوده بنابراین واگذاری بالغ بر ۴۷۶۰ دستگاه خودرو دولتی در سال ۱۳۷۴ و حتی ادامه آن در سال ۱۳۷۵ علی‌رغم تصویب قانون تجدید نظر در واگذاری خودروهای دولتی و ضرورت تشخیص امر تحقیق و تفحص توسط مجلس و حساسیتهای به وجود آمده در بین مردم، فاقد هر گونه وجاهت قانونی بوده است.

۱۹- واگذاری خودرو به آن دسته از مدیرانی که بیست درصد قیمت کل خودرو را در سال ۱۳۷۴ پرداخت نموده تخلف از قانون محسوب و مستوجب مواخذه و پیگرد قانونی است.

به هر کیفیت تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور به مرحله اجرا درآمده لیکن متأسفانه به علت کثرت تخلفات انجام شده توسط دستگاههای اجرایی تاکنون هیچ منبعی قادر به ارائه دقیق آمار خودروهای واگذار شده نبوده به طوری که طبق آمار منتشره دیوان محاسبات کشور این تعداد را بالغ بر ۹ هزار دستگاه سازمان بازرسی کل کشور حدود ۱۵ هزار دستگاه و وزارت امور اقتصادی و دارایی حدود ۱۷ هزار دستگاه اعلام نموده‌اند در حالی که حسب بررسیهای به عمل آمده توسط هیات تحقیق و تفحص، تعداد کل خودروهای واگذاری تاکنون بالغ بر ۲۴ هزار دستگاه بوده است به هر تقدیر اینک ضمن اشاره به قیمت‌های متفاوت چند نمونه از خودروهای مدل بالا که کارکرد و فرسودگی اثر چندانی بر قیمت آنها نداشته است، اختصاراً به تفکیک هر دستگاه به بررسی عملکرد آنها خواهیم پرداخت.

عملکرد دستگاههای اجرایی در ارتباط با نحوه واگذاری خودروهای دولتی

● قوه قضاییه: طبق اطلاعات واصله، قوه قضاییه و سازمانهای تابعه، مجموعاً ۶۷۷ دستگاه خودرو واگذار نموده و ۳ نفر پس از دریافت خودرو بازخرید شده‌اند، از نکات حائز اهمیت در این واگذاریها، اختلاف فاحش در قیمت‌ها، عدم رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال و ضرورت تجدید نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمت‌ها، خرید و واگذاری خودرو در سال ۱۳۷۳ با توجه به ممنوعیت خرید، انتصاب مدیران در سال ۱۳۷۳ و تحویل

خودرو به محض انتصاب، واگذاری خودرو به برخی از مدیران استانها از طریق مرکز را می‌توان نام برد.

- ریاست جمهوری: نهاد ریاست جمهوری و تشکیلات تابعه جمعاً ۶۳۲ دستگاه خودرو واگذار نموده از این تعداد ۱۰۵ نفر بازخرید و ۳ نفر بازنشسته شده‌اند. از نکات جالب توجه در این واگذاریها عمدتاً صرفه و صلاح بیت المال مراعات نگردیده لذا ضرورت تجدید نظر و اخذ ما به التفاوت قیمتها ضروری به نظر می‌رسد. ضمناً سازمان منطقه آزاد تجاری صنعتی قشم در اجرای تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور کلیه خودروهای متعلق به خود را یکجا به صورت اقساطی و پایین تر از نرخ واقعی به احدی از اشخاص حقیقی که هیچگونه ارتباط شغلی با سازمان موصوف نداشته و گذار نموده و مجدداً همان خودروها را از خریدار به اجاره گرفته به طوری که میزان اجاره بها ماهیانه بیش از اقساط پرداختی خریدار به سازمان بوده است.

- سازمان برنامه و بودجه: سازمان برنامه و بودجه در مرکز و استانها تعداد ۳۰۰ دستگاه خودرو واگذار نموده که از این تعداد ۳۲ نفر باز خرید و یک نفر بازنشسته شده است. از نکات حائز اهمیت در واگذاریهای این سازمان فروش غیر قانونی تعدادی خودرو توسط مرکز آمار ایران با توسل به دفاتر ثبت اسناد رسمی، فروش خودرو از محل اعتبارات استانی و انجام ترک تشریفات مزایده از طریق مرکز اختلاف فاحش در قیمتها و ضرورت امر تجدید نظر و اخذ ما به التفاوت قیمتها، هزینه تعمیرات تعداد قابل توجهی از خودروها در سال ۱۳۷۳، خرید و واگذاری خودرو در سال ۱۳۷۳ علیرغم ممنوعیت خرید آن، استفاده مجدد رئیس و معاونین و مدیران سازمان از خودروهای دولتی باراننده پس از خرید خودرو را می‌توان نام برد.

- سازمان امور اداری و استخدامی کشور: تعداد ۳۸ دستگاه خودرو به مدیران و معاونین واگذار کرده و غالب خودروها مدل پایین بوده است.

- سازمان تربیت بدنی کشور: این سازمان ۳۰ دستگاه خودرو به مدیران و معاونین خود واگذار نموده و جملگی خودروها جز یک مورد، هزینه تعمیرات داشته‌اند که ضرورت اخذ ما به التفاوت قیمتها لازم به نظر می‌رسد.

- سازمان حفاظت محیط زیست: سازمان حفاظت محیط زیست مرکز و سایر ادارات استانی مدارک موجود ۲۹۲ دستگاه خودرو واگذار نموده است و هیچ یک از کارکنان در اجرای این قانون باز خرید یا بازنشسته نشده‌اند.

دریافت خودرو به محض انتصاب، تنظیم قرارداد قبل از انتصاب، هزینه‌های تعمیرات و نصب لوازم اضافی، خرید و واگذاری خودرو در سال ۱۳۷۳ با توجه به ممنوعیت خرید، فقدان صورت جلسه ترک تشریفات مزایده در مورد تعدادی از خودروهای واگذاری به مدیران، واگذاری خودروهایی که در جهت اهداف زیست محیطی به سازمان اهداء شده بود به مدیران، اختلاف فاحش در قیمتها از نکات حائز اهمیتی است که جملگی قابل بررسی می‌باشند.

- سازمان صدا و سیما: تعداد کل خودروهای واگذاری از انواع سبک و سنگین ۵۰۵ دستگاه، که از این تعداد ۵۲ دستگاه بابت بازخریدی کارکنان و ۱۹ دستگاه به مشمولین بند «ج» واگذار و وجوه آن اخذ گردیده است. در خصوص قیمتگذاری اتومبیل‌های مدل پایین که عمدتاً مشمولین بند «ب» آیین نامه بوده‌اند با توجه به وضعیت فرسودگی خودروهای دولتی نسبتاً متناسب و متعارف بوده است، لیکن ضرورت تجدید نظر و اخذ ما به التفاوت قیمت خودروهای مدل بالا که غالباً به مدیران واگذار گردیده حتمی و غبن دولت در معامله

محسوس می‌باشد و تأثیری در کاهش واحد موتوری سازمان نداشته است.

● **بنیاد شهید انقلاب اسلامی:** بنیاد شهید انقلاب اسلامی و ادارات استانی مجموعاً طبق مدارک موجود ۴۶۲ دستگاه خودرو و واگذار نموده‌اند که ۱۳۰ نفر در ازای دریافت خودرو بازخرید شده‌اند.

با توجه به نحوه واگذاری خودرو در بنیاد مرکز و استانها، رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال و غبن دولت به صورت کامل به عمل آمده و واگذاری خودروها به شیوه کارشناسی کاملاً متعارف و گاهی بالاتر از قیمت پایه بوده است، در واگذاری خودروها به صورت مزایده نیز مبالغ قابل توجهی بالاتر از قیمت کارشناسی نقداً دریافت شده است که شایسته تقدیر و توجه می‌باشد. لیکن حسب آمار واصله از وزارت امور اقتصادی و دارایی صرفاً جهت یک دستگاه از خودروهای مورد واگذاری مجوز و برگ فروش صادر گردیده است.

● **وزارت آموزش و پرورش:** وزارت آموزش و پرورش جمعاً تعداد ۹۳۳ دستگاه خودرو در سطح وزارتخانه و ادارات استانی و سازمانهای تابعه واگذار نموده که از این تعداد یک نفر بازخرید و ۲۳ نفر بازنشسته شده‌اند.

بر اساس اطلاعات واصله تعدادی از ادارات و سازمانهای تابعه این وزارتخانه از جمله سازمان نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس بدون کسب مجوز و صدور برگ فروش از وزارت امور اقتصادی و دارایی به طور غیرقانونی اقدام به واگذاری خودروهای دولتی نموده و بعضی از گزارشهای رسیده مؤید آن است که در تعدادی از استانها مدارک ارائه شده فاقد برگ فروش صادره از وزارت امور اقتصادی و دارایی بوده است و تخلفات قانونی و حقوقی مدیر کل آموزش و پرورش استان هرمزگان از لحاظ قیمتگذاری خرید غیرقانونی خودرو، استفاده مجدد خریداران خرید غیرقانونی خودرو، استفاده مجدد خریداران از امکانات حمل و نقل دولتی و واگذاری اکثر خودرو به مسئولین رده بالای اداره کل قابل توجه می‌باشد.

● **وزارت امور اقتصادی و دارایی:** این وزارتخانه و شرکتها و سازمانها و بانکهای تابعه ۷۹۸ دستگاه خودرو از سطح وزیر وقت و معاونین به مشاورین وزیر و مدیران و مسئولین و کارشناسان شاغل واگذار نموده که از این تعداد حدود ۱۲ نفر بازخرید و ۳ نفر بازنشسته شده‌اند.

از نکات حائز اهمیت در عملکرد این وزارتخانه، عدم رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال در قیمتگذاری، ضرورت امر تجدید نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمتها، خرید و واگذاری خودروهای مدل ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ علی‌رغم ممنوعیت خرید، واگذاری خودرو به کارکنان قراردادی، قیمتگذاری خودرو متعلق به مدیران کل استانها مغایر مفاد بندهای «ب» و «د» ماده ۸۴ قانون محاسبات عمومی کشور در تهران، هزینه تعمیرات خودروها در سال ۱۳۷۳ و بالاخره فروش غیرقانونی ۴۳ دستگاه خودرو و رنو ۲۱ و پژو سی‌ال‌ایکس در بانک تجارت، ۷ دستگاه در شرکت بیمه دانا، ۵۱ دستگاه در بانک کشاورزی و ۳۴ دستگاه خودرو در سازمان فروش و جمع‌آوری اموال تملیکی، بدون کسب مجوز و صدور برگ فروش از وزارتخانه متبوع با توسل به دفاتر اسناد رسمی را می‌توان نام برد.

● **وزارت بازرگانی:** وزارت بازرگانی تعداد ۲۶۶ دستگاه خودرو خود در مرکز و ادارات استانی خود واگذار نموده، نکات حائز اهمیت در این واگذاریها غبن دولت و هزینه تعمیرات برخی از خودروها در سال ۱۳۷۳ می‌باشد به عنوان نمونه پاساد مدل ۱۹۸۶ به مبلغ ۱/۵ میلیون تومان در اداره کل بازرگانی اردبیل به فروش رسیده در حالی که ۲۶۳ هزار تومان هزینه تعمیرات داشته است.

● **وزارت بهداشت:** تعداد کل خودروهای واگذاری به مدیران و مسئولین و کارکنان مرد و زن در سطح

وزارتخانه و سازمانها و دانشگاههای تابعه ۱۱۷۸ دستگاه که تعداد ۱۶۹ دستگاه آن در جبهت بازخرید و بازنشستگی کارکنان اختصاص یافته است.

در واگذاری خودروهای دولتی در این وزارتخانه عدم رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال، کمکهای غیر مالی به بعضی خریداران، واگذاری خودرو به افراد غیر ذی‌ربط، فروش ماشین‌آلات سنگین از جمله کامیون و لیفتراک، انجام بعضاً هزینه‌های تعمیراتی بالا قبل از فروش خودروها حائز اهمیت می‌باشد.

● **وزارت پست و تلگراف و تلفن:** وزارت پست و تلگراف و تلفن جمعاً تعداد ۲۶۱۲ دستگاه خودرو و اگذار نموده است که این تعداد ۸۰۳ نفر بازخرید و ۳ نفر بازنشسته شده‌اند. از نکات حائز اهمیت در واگذاری خودروهای دولتی در این وزارتخانه انجام هزینه تعمیرات در سطح وسیع قبل از فروش خودروها، استفاده مجدد دریافت کنندگان خودرو از سرویس اداری، عدم رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال، اختلاف فاحش در قیمتها و ضرورت تجدید نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمتها به شمار می‌رود.

● **وزارت تعاون:** وزارت تعاون مجموعاً تعداد ۸۸ دستگاه خودرو به مدیران و معاونین، مشاورین و سرپرستان ادارات و کارکنان خود واگذار نموده و ۳ دستگاه نیز بابت بازخریدی اختصاص داده است. تفاوت قیمتگذاری خودروها در این وزارتخانه نیز نسبتاً محسوس و تجدید نظر در آنها ضروری به نظر می‌رسد.

● **وزارت جهاد سازندگی:** این وزارتخانه جمعاً تعداد ۴۱۰۰ دستگاه خودرو در سطح وزارتخانه و سازمانها و تشکیلات تابعه واگذار نموده که از این تعداد ۵۲۹ دستگاه جهت بازخرید و بازنشستگی پرسنل اختصاص یافته است.

در یافت خودرو به محض انتصاب مدیران، تنظیم قرارداد قبل از انتصاب، انجام هزینه تعمیرات در سطح وسیع، خرید و واگذاری خودروهای مدل ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ علی‌رغم ممنوعیت خرید، واگذاری خودرو بر اساس مقررات مالی و معاملات داخلی، واگذاری خودرو به مدیران شرکت نصر با توجه به انتزاع این شرکت از وزارت جهاد، غبن دولت و اختلاف فاحش در قیمتها و ضرورت تجدید نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمتها و فروش غیر قانونی تعدادی خودرو توسط شرکت خدمات مهندسی جهاد و شرکت سهامی شیلات ایران با توسل به دفاتر ثبت اسناد رسمی از نکات حائز اهمیت در شیوه عمل و اجرای تبصره و نحوه قیمتگذاری و فروش خودروهای دولتی در این وزارتخانه می‌باشد.

● **وزارت راه و ترابری:** وزارت راه و ترابری ۱۰۲۲ دستگاه خودرو واگذار نموده که از این تعداد ۱۰۲ نفر بازنشسته و بازخرید شده‌اند به لحاظ این که عمده واگذاریهای خودرو در این وزارتخانه اختلاف فاحش با قیمتهای متعارف دارد ضرورت تجدید نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمتها اجتناب ناپذیر به نظر می‌رسد.

● **وزارت صنایع:** بر اساس اطلاعات واصله وزارت صنایع و ادارات کل استانی مجموعاً ۳۵۸ دستگاه خودرو واگذار نموده و ۲۲ نفر نیز با خرید خودرو بازخرید شده‌اند.

عملکرد وزارت صنایع در ارتباط با نحوه اجرای بندهای «الف» و «ب» تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور در دو بخش قابل بررسی است.

بخش اول:

آن دسته از خودروهایی که با کسب مجوز و صدور برگ فروش از وزارت امور اقتصادی و دارایی علی‌رغم انجام بعضی از نارساییها و تخلفات، نسبت به واگذاری خودروها از مجرای قانونی اقدام گردیده و از نکات حائز اهمیت در واگذاریهای این بخش عمدتاً تفاوت فاحش در قیمتها غبن دولت ضرورت تجدید

نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمت‌ها محسوس و موضوع خرید خودرو در سالهای ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ و واگذاری آنها به مدیران کل با توجه به ممنوعیت خرید و بعضاً انجام هزینه‌های تعمیرات و نصب و سایل اضافی قابل بررسی است.

بخش دوم:

تعدادی از شرکتهای تابع سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران به علت ممنوعیت خرید خودرو در سال ۱۳۷۳ و عدم صدور مجوز شماره گذاری توسط کمیسیون ماده ۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی تعدادی خودرو به نام افراد خریداری و در نهایت سند مالکیت آنها را به نام شرکت انتقال داده که در نتیجه از این بابت مبالغ قابل توجهی نیز جهت هزینه بیمه و نقل و انتقال بر بیت‌المال تحمیل گردیده است و ضمناً مبلغ معتناهی نیز به عنوان هزینه ایاب و ذهاب به صورت ماهیانه به خریداران پرداخت شده است.

شرکت آذراب مغایر تبصره ۱۳ قوانین بودجه سالهای ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ کل کشور مبادرت به خرید غیر قانونی ۹ دستگاه اتومبیل پراید جی.ال.ایکس می‌نماید که به علت عدم اجاره شماره واگذاری توسط کمیسیون ماده ۲ اتومبیل‌های فوق به نام پرسنل خریداری و هزینه‌های بیمه نقل و انتقال، عوارض شهرداری و شماره گذاری نیز توسط شرکت فوق پرداخت گردیده است.

به طور کلی کلیه خودروهای واگذاری در سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای وابسته بدون کسب مجوز و صدور برگ فروش از وزارت امور اقتصادی و دارایی و با توسل به دفاتر ثبت اسناد رسمی به صورت غیر قانونی انجام پذیرفته است.

● **وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی:** این وزارتخانه و ادارات و سازمانهای تابعه ۲۱۱ دستگاه خودرو به مدیران و مسئولین و ۳۶ دستگاه خودرو بابت خریدی کارکنان تخصیص داده است.

در سطح وزارتخانه و ادارات تابعه تعداد ۶۶ دستگاه خودرو از سطح وزیر تا معاونین، مشاورین و مدیران کل و مسئولین و اگذار گردیده و هیچیک از کارکنان در اجرای بند الف تبصره ۱۳ و آیین نامه اجرایی بازخرید یا بازنشسته نشده‌اند.

قیمتگذاری خودروها بی‌تردید غیر معقول بوده به طوری که در فروش دو دستگاه اتوبوس متأسفانه مبلغ قیمتگذاری کمتر از یک چهارم قیمت روز خودروها بوده است و بعضی از خودروهای واگذار شده صفر کیلومتر بوده و در زمان ممنوعیت خرید، خریداری شده است.

● **وزارت فرهنگ و آموزش عالی:** تعداد کل خودروهای واگذاری به مدیران و مسئولین و کارکنان در این وزارتخانه ۱۱۷۸ دستگاه و تعداد واگذاری خودرو جهت بازخرید و بازنشستگی کارکنان ۱۶۹ دستگاه می‌باشد، در دانشگاه تربیت مدرس اتومبیل‌های فروخته شده بعضاً از بودجه تحقیقاتی خریداری و تحت عنوان وسیله مورد نیاز برای انجام تحقیقات تلقی، که متأسفانه به افراد واگذار گردیده است. ۱۱ نفر از مدیران در سال ۱۳۷۳ منصوب شده و ۳ نفر به محض انتصاب خودرو دریافت داشته‌اند.

به طور کلی فروش خودرو بر اساس مقررات مالی و معاملات داخلی، بدون کسب مجوز و صدور برگ فروش از وزارت امور اقتصادی و دارایی با توسل به دفاتر اسناد رسمی دریافت خودرو به محض انتصاب، تنظیم قرارداد قبل از انتصاب، واگذاری خودروهایی که به منظور خاص خریداری شده است. هزینه‌های تعمیرات و نصب لوازم اضافی، استفاده مدیران از خودروهای دولتی علی‌رغم تحویل گرفتن خودرو، فروش قابل توجهی از خودروها بدون صدور برگ فروش با توسل به دفاتر ثبت اسناد رسمی، اختلاف

فاحش در قیمت‌ها و عدم رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال و ضرورت تجدید نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمت‌ها از نکات حائز اهمیت است که جملگی قابل بررسی می‌باشند.

● **وزارت کار:** وزارت کار و امور اجتماعی مجموعاً ۱۰۰ دستگاه خودرو و واگذار نموده است که از این تعداد ۲۱ نفر بازخرید شده‌اند.

در واگذاری خودروهای دولتی در این وزارتخانه نیز در برخی از موارد ضرورت تجدید نظر و غبن دولت محسوس است.

● **وزارت کشاورزی:** وزارت کشاورزی تعداد ۱۶۰ دستگاه خودرو به مدیران و معاونین و نیروهای پشتیبانی واگذار نموده است که از این ۴۱ دستگاه از طریق مزایده عمومی و ۳ نفر نیز بازخرید و بازنشسته شده‌اند و در بعضی موارد تجدید نظر در قیمت‌ها ضروری است.

● **وزارت کشور:** این وزارتخانه تعداد ۱۵ دستگاه خودرو به مشاور و معاونین وزیر و مدیران کل واگذار نموده است. جملگی خودروهای واگذاری در سال ۱۳۷۳ هزینه تعمیرات داشته است. ضمناً کلیه خریداران ضمن تحویل خودرو، هزینه ایاب و ذهاب دریافت داشته‌اند.

استانداریه‌های ایلام ۱۵ دستگاه، کرمانشاه ۲۴ دستگاه، آذربایجان غربی ۱۶ دستگاه، اصفهان ۱۸ دستگاه، فارس ۱۷ دستگاه، اصفهان ۱۸ دستگاه فارس ۱۷ دستگاه، لرستان ۲۲ دستگاه کرمان ۱۴ دستگاه، خوزستان ۱۰۹ دستگاه بوشهر ۱۷ دستگاه یزد ۹ دستگاه، مرکزی ۱۱ دستگاه، خراسان ۱۸ دستگاه، مازندران ۲۸ دستگاه و زنجان ۲۰ دستگاه خودرو به معاونین، مشاورین و مدیران واگذار نموده‌اند که بعضی از آنها به محض انتصاب، خودرو دریافت کرده‌اند و اکثر خریداران از سرویس اداری استفاده می‌کنند و تعدادی از خودروها در ۷۳ هزینه تعمیرات داشته‌اند.

● **وزارت مسکن:** وزارت مسکن و شهرسازی و بنیادها و شرکتهای تابعه ۳۵۰ دستگاه خودرو به مدیران و مسؤولین و ۱۰۷ دستگاه جهت بازخریدی و بازنشستگی کارکنان تخصیص داده است.

اکثر خودروهای واگذاری در این وزارتخانه با قیمت متعارف اختلاف فاحش داشته و تجدید نظر در قیمت‌ها ضروری است. تعداد قابل توجهی از خودروهای مورد واگذاری در سال ۱۳۷۳ هزینه تعمیرات داشته‌اند و تعداد خودرو صفر کیلومتر نیز در سال ۱۳۷۳ مغایر بند «ج» تبصره ۱۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ کل کشور خریداری شده است.

همچنین این وزارتخانه و تعدادی از شرکتهای تابعه از جمله شرکت تأسیسات ساختمانی تسیس، شرکت عمران شهرهای جدید و سازمان ملی زمین و مسکن اقدام به فروش غیر قانونی تعداد قابل توجهی خودرو بدون کسب مجوز فروش با توسل به دفاتر ثبت اسناد رسمی نموده‌اند.

● **وزارت معادن و فلزات:** طبق مدارک موجود وزارت معادن و فلزات ۵۸۱ دستگاه خودرو واگذاری نموده که از این تعداد ۳۴۲ نفر بازخرید و بازنشسته شده‌اند. از نکات حائز اهمیت در واگذاری خودروها در این وزارتخانه عدم رعایت غبن دولت، اختلاف فاحش در قیمت‌ها و ضرورت تجدید نظر و اخذ مبلغ مابه‌التفاوت قیمت‌ها، استفاده مجدد تعدادی از خریداران از سرویس اداری جهت ایاب و ذهاب، هزینه تعمیرات بعد از قیمت‌گذاری، واگذاری یک دستگاه لندروور در سال ۱۳۷۴ می‌باشد.

● **وزارت نیرو:** در مجموع، این وزارت تعداد ۲۷۱۱ دستگاه خودرو به مدیران و مسؤولین و کارکنان شاغل و ۳۰۲ دستگاه بابت بازخریدی و بازنشستگی پرسنل واگذار نموده است.

به طور کلی در واگذاریهای این وزارتخانه و ادارات شرکتهای تابعه رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال نگریده است و اختلاف فاحش در قیمتها ضرورت تجدید نظر و اخذ مابه‌التفاوت قیمت را ایجاب می‌نماید، همچنین خرید و واگذاری خودروهای مدل ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ علی‌رغم ممنوعیت خرید، فروش غیر قانونی تعداد قابل توجهی خودرو توسط وزارت نیرو، شرکت مهندسی برق، آب منطقه‌ای آذربایجان غربی، آب منطقه‌ای کرمان، آب منطقه‌ای تهران، آب منطقه‌ای کرمانشاه، و بدون کسب مجوز و صدور برگ فروش با توسل به دفاتر ثبت اسناد رسمی واگذاری خودروهای اهدایی به شرکت آب منطقه یزد که تا تاریخ فروش احراز مالکیت نگردیده و از مصادیق اموال امانی به شمار می‌رفته و انتقال سند مع‌الواسطه صورت گرفته است از نکات حائز اهمیت است که جملگی قابل بررسی می‌باشند.

● وزارت نفت: این وزارتخانه و شرکتهای تابعه آن مجموعاً اقدام به واگذاری ۲۵۶۶ دستگاه خودرو به مدیران و کارکنان شاغل نموده و حدود بیست درصد خودروها نیز در جهت بازخرید و بازنشستگی پرسنل بوده است. در بررسیهای به عمل آمده نکات ذیل قابل توجه می‌باشد.

- واگذاری تعداد قابل توجهی از خودروهای مدل پایین به صورت مزایده که قیمت فروش آنها غالباً با بالاترین مدل خود که به طریق ترک تشریفات مزایده واگذار شده است رقابت دارد.

- چند مورد وصول وجه در سال ۱۳۷۴ مغایر قانون و آیین‌نامه اجرایی صورت گرفته است.

- تعدادی از مسئولین و کارکنان که خودرو خریداری نموده همچنان از سرویس اداری جهت ایاب و

ذهاب استفاده می‌نمایند.

- در واگذاری آن دسته از خودروهایی که به شیوه مزایده عمل نگردیده رعایت صرفه و صلاح بیت‌المال

نگردیده لذا تجدید نظر در قیمتها و اخذ مابه‌التفاوت قیمتها ضرورت دارد.

- اقدام شرکت عملیات غیر صنعتی صنایع پتروشیمی وابسته به وزارت مذکور در خرید ۹ دستگاه

اتوبوس شهاب مدل ۷۱ و سه دستگاه بنز مدل ۷۱ و ده دستگاه اتوبوس بنز مدل ۷۲ و اعلام مازاد و فروش آنها خود مورد سؤال است.

- تعداد ۸۰۰ دستگاه از خودروهای مورد واگذاری این وزارتخانه فاقد مجوز و برگ فروش صادره از

وزارت امور اقتصادی و دارایی بوده است و احتمال می‌رود نقل و انتقال اسناد آنها با توسل به دفاتر ثبت اسناد رسمی صورت گرفته باشد.

بنابراین در بررسی اقدامات این وزارتخانه و واحدهای مشاهده گردیده در موارد عدیده‌ای که واگذاری

به شیوه مزایده اقدام شده، صرفه قابل اعتنایی برای دستگاه اجرایی منظور شده است و بالعکس در مواردی که به صورت ترک تشریفات مزایده و فروش به قیمت کارشناسی عمل شده رعایت صرفه و صلاح

بیت‌المال منظور نگردیده است.